

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

FORUM BANKOWE 2022

Wyzwania polskiego sektora bankowego w dobie aktualnych zagrożeń i nowych paradygmatów rozwoju gospodarki

17 marca 2022 r.

Drugi dzień obrad Forum Bankowego 2022 w trybie „na żywo” obejrzało 243 osób. Po zakończeniu transmisji liczba odtworzeń wyniosła 456.

SESJA II: Rozwój i innowacje technologiczne w bankach po doświadczeniach lockdownu

Moderator: dr Tadeusz Białek - Wiceprezes, Związek Banków Polskich

Prelegenci: Grażyna Ciurzyńska - Prezes Zarządu, Fundacja Polska Bezgotówkowa; Piotr Kwiatkowski - Prezes Zarządu, Crédit Agricole Bank Polska SA; Mirosław Skiba - Prezes Zarządu, SGB Bank SA; Piotr Alicki - Prezes Zarządu, Krajowa Izba Rozliczeniowa SA; Marcin Giżycki - Wiceprezes Zarządu, ING Bank Śląski SA; Andrzej Pyka - Dyrektor Transformacji Bankowości Detalicznej, Santander Bank Polska SA; Marcin Bartoszewski - Dyrektor, Experience Platforms Leadera, EY Polska

Transformacja cyfrowa sektora bankowego – doświadczenia z okresu pandemii Covid-19:

1. Polski sektor bankowy może poszczycić się bardzo wysokim poziomem innowacyjności. Nowe technologie mają istotny wpływ zarówno na jego wewnętrzną architekturę, jak i relacje z klientami.
2. Pandemia Covid-19 nie spowodowała rewolucji technologicznej w bankach, a raczej przyspieszyła jej ewolucję. Dotyczyło to zarówno relacji z klientami, jak i wewnętrznego systemu organizacyjnego oraz upowszechnienia trybu pracy zdalnej. Sektor bankowy musiał szybko wdrożyć i dostosować się do operowania w nowej rzeczywistości. Nastąpiło zwiększenie dostępności, a także popularyzacja innowacyjnych rozwiązań technologicznych. Banki odnalazły się w tych realiach. Jednakże był to efekt ciężkiej i systematycznej pracy sektora bankowego, podjętej w ostatnich latach na rzecz rozwoju i wdrażania nowoczesnych rozwiązań systemowych i usług.
3. Pandemia Covid-19 zastała banki spółdzielcze w trakcie procesu transformacji cyfrowej. Należy pamiętać, że sektor ten charakteryzuje się dużym rozproszeniem infrastruktury informatycznej (różne systemy usług mobilnych, księgowych, AML itd.),

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

jednakże trwają prace nad tworzeniem wspólnego konglomeratu w ramach zrzeszeń. Banki spółdzielcze dokładają wszelkich starań, aby zniwelować różnice pod względem technologicznym i bezpieczeństwa wobec reszty rynku. Nie mogą sobie pozwolić na stanowanie najsłabszego ogniwa polskiego systemu finansowego.

4. Bardzo istotną rolę w transformacji cyfrowej sektora spółdzielczego pełnią banki zrzeszające. Obecnie są one w stanie dostarczyć innowacyjne rozwiązania organizacyjne i produktowe nawet do małych lokalnych instytucji finansowych, nie odbiegające od tych dostępnych w dużych podmiotach. Tak szeroko zakrojone działania są możliwe dzięki wykorzystaniu efektu skali.

5. Ciekawe obserwacje i wnioski z okresu pandemii zostały zawarte w Raporcie Związku Banków Polskich „Covid-19, banki i technologia – w jaki sposób pandemia wpłynęła na sytuację w sektorze bankowym”.

6. Jednakże sektor bankowy nie może zwolnić tempa w dążeniu do rozwoju. Innowacje i postęp technologiczny są to obszary, w które banki i instytucje okołobankowe powinny stale inwestować.

7. Cztery główne obszary, z których sektor bankowy powinien wyciągnąć wnioski na przyszłość to:

- z perspektywy firm, w tym sektora bankowego – kwestia organizacji pracy, łączenia na dużą skalę pracy zdalnej z zachowaniem bezpieczeństwa działalności danego podmiotu, nowe narzędzia do pracy, wykształcenie nowych nawyków pracy zdalnej i hybrydowej;
- z perspektyw klientów (indywidualnych i podmiotów gospodarczych) – dostrzeżenie korzyści z korzystania z usług zdalnych, rosnący nacisk na rozwój tego obszaru;
- z perspektywy usług publicznych – stymulator dla gospodarki, już przed pandemią wdrożono elektroniczny system recept, możliwy dzięki uwierzytelnieniom bankowym, pandemia przyspieszyła rozwój w tym obszarze i pozwoliła na całkowite przejście na tryb zdalny w przypadku niektórych usług publicznych;
- kwestie cyberbezpieczeństwa – uaktywnienie się na dużą skalę cyberprzestępców, rozwój cyberterrorizmu.

8. Otoczenie i warunki prowadzenia działalności bankowej ulegają dynamicznym zmianom. Sektor musi się do nich nieustannie dostosowywać. Zwłaszcza ostatnie tygodnie stanowią potwierdzenie tej tezy. W związku z inwazją Rosji na Ukrainę ZBP przekazał do zarządów banków wypracowane „Rekomendacje Związku Banków Polskich z 10 marca br. dotyczące zachowania ciągłości działania banków w obliczu międzynarodowego konfliktu zbrojnego lub wojny hybrydowej”.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Przyszłe kierunki i trendy rozwoju nowoczesnej bankowości:

1. Wyzwania i kierunki rozwoju sektora bankowego w dobie transformacji cyfrowej:
 - wykorzystanie sztucznej inteligencji;
 - wykorzystanie analizy behawioralnej;
 - zdalne nawiązywanie relacji z klientem;
 - zdalna autentykacja klienta – duże zwiększenie technologii wideo w tym zakresie, kwestie rozwoju biometrii twarzy i głosu;
 - zdalne podpisywanie umów klienta z bankiem – w związku z wymogami regulacyjnymi w dalszym ciągu w większości przypadków niezbędne jest fizyczne podpisanie dokumentów przez klienta w placówce banku lub dostarczonych przez kuriera. Ten obszar wymaga istotnych zmian;
 - dalszy rozwój płatności bezdotykowych;
 - rozwój systemów pracy zdalnej symulującej warunki warsztatu – pojawiły się nowe narzędzia do pracy zespołowej, jak np. tablice elektroniczne do wspólnych analiz, eksperymentów.
2. Przede wszystkim należy pamiętać, że w ostatecznym rozrachunku, przy prowadzeniu biznesu, kluczowym elementem miary jego efektywności jest satysfakcja klienta (niezależnie czy jest to osoba fizyczna, czy przedsiębiorca). Z perspektywy ostatnich miesięcy zaobserwowano nowy trend, który najprawdopodobniej wpisał się na stale do wzorca zachowań – akceleracja wykorzystania cyfrowych kanałów we wszystkich aspektach życia społecznego (zdalna praca, kontakty towarzyskie, telemedycyna itd.).
3. Sztuczna inteligencja może usprawnić wiele procesów w bankach, jednocześnie zmniejszając nakład pracy manualnej i minimalizując ryzyko występowania błędów o charakterze czysto „ludzkim”. Obecnie większość transakcji w instytucjach finansowych jest kontrolowana automatycznie. Jednak mimo wszystko jest to automat, działający na podstawie określonych scenariuszy, a nie sztuczna inteligencja. Jeżeli coś odbiega od zaprogramowanego scenariusza, to system się gubi. Jest to bardzo duża skala zdarzeń, które wymagają później ręcznego monitorowania. Potrzebne są rozwiązania samouczące się.
4. Jednym z głównych kierunków rozwoju nowych technologii w bankach będzie analiza behawioralna klienta, mająca na celu wyjście naprzeciw jego potrzebom. Dodatkowo może być ona wykorzystywana, jako nowoczesny sposób weryfikacji i uwierzytelniania klienta. Dodatkowymi elementami jest tu analiza głosowa i wyglądu. Pamiętajmy, że w dzisiejszych czasach większość wyłudzeń ma charakter zautomatyzowany.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

5. Pojęcie personalizacji kontaktów z klientem bywa różnie rozumiane przez banki. Nie oznacza ono komunikacji wyłącznie drogą mailową (rozesyłania ogólnej oferty). Dobrze rozumienie tego pojęcia stanowi fundamentalną zmianę sposobu budowania relacji. Banki muszą przestawić się na słuchanie klienta, wykazać się znajomością danych regionalnych i behawioralnych, aby go zrozumieć i dopasować się w czasie rzeczywistym do jego potrzeb (oprócz oferty produktowej, także w zakresie np. szkoleń).

6. Wyniki globalnych banków wykazały, że inwestycje w zaawansowane strategie personalizacyjne przyniosły tym instytucjom bardzo duże korzyści (np. 4-5 krotny wzrost aplikacji kredytowych w kanałach zdalnych). Również w Polsce widocznym jest, że część banków podjęła działania przystosowawcze w tym kierunku. Klientocentryczność będzie stanowiła dla banków wyzwanie, szansę i trend na kolejne lata.

7. Od momentu wybuchu pandemii Covid-19 w bankach liczba kontaktów z call center wzrosła aż o 40%. Prostim rozwiązaniem, zdejmującym z call center część obowiązków jest stosowanie chatbota.

8. Nie wszyscy klienci wiedzą, w jaki sposób korzystać z podpisu elektronicznego. Dlatego pojawiły się prostsze, zastępcze formy, oparte na poczcie elektronicznej i trwałym nośniku.

9. Banki muszą mieć świadomość również stałej zmienności swoich struktur wewnętrznych, konieczności rozwoju kompetencji, a to oznacza potrzebę słuchania i prowadzenia odpowiedniej komunikacji, również z pracownikami. W nowej rzeczywistości jest to bardzo duże wyzwanie, gdyż cały obszar HR także przeszedł przemianę. Pracownik banku jest jego klientem wewnętrznym. Kwestia ta stanowić będzie ogromne wyzwanie dla liderów i managerów.

10. Banki muszą pamiętać o rosnącej konkurencji ze strony instytucji niebankowych. Wyzwaniem i zarazem pytaniem na przyszłość będzie czy wchodzić w alianse i nawiązywać partnerstwo z tymi podmiotami?

11. Niestety regulacje prawne często nie nadążają za rozwojem technologicznym. Wiele nowych, bezpiecznych rozwiązań cyfrowych nie może być powszechnie stosowana na skutek obowiązujących ograniczeń prawnych. Zmiany w tym zakresie stanowią niedokończone wyzwanie i nie wynikają z potrzeby chwili, ale są kwestią przyszłości.

Cyberbezpieczeństwo:

1. Klienci oczekują łatwości w kontakcie z bankiem, podobnej do tej, jaka jest dostępna w ramach innych branż (przewozy osób, catering). Niestety często nie rozumieją, że czym łatwiej i szybciej, tym jest też bardziej niebezpiecznie. Dlatego technologie w bankach muszą się rozwijać, a za tym musi nadążać bezpieczeństwo.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

2. Świat przestępczy w ostatnich latach również przeszedł ewolucję, zwłaszcza w zakresie swoich możliwości i zasobów. Dodatkowo część grup przestępczych współpracuje z rządami (np. z rosyjskim). Namierzenie tych osób i przekazanie informacji do Interpolu, nie oznacza, że zostaną one zatrzymane. Ten świat legalny i nielegalny niestety wzajemnie się przenika i komplikuje walkę z cyberprzestępczością. Cyberprzestępcy zawsze będą szukali luk w systemie.

3. Cyberterroryzm nie jest nowym zjawiskiem, ale jego rosnąca skala już tak. Niestety należy się spodziewać, że proceder ten zostanie z nami na dłużej.

4. Z perspektywy banku komercyjnego trwa nieustanny wyścig z cyberprzestępcami. Instytucje finansowe muszą ponosić coraz większe nakłady na systemy zabezpieczające. W dzisiejszych czasach przestępcy działają na zasadzie zorganizowanych przedsiębiorstw. Oni również prowadzą analizy, które ataki są dla nich korzystniejsze, a które bardziej kosztowne.

5. Mając powyższe na uwadze, niezbędna jest współpraca zespołowa całego sektora w zakresie cyberbezpieczeństwa. Wszyscy jesteśmy zależni od infrastruktury cyfrowej, a ataki na nią są bolesne w konsekwencjach, zarówno dla banków, jak i ich klientów. Dlatego kluczowym jest tu podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia bezpieczeństwa sektora, dzielenie się danymi itd.

6. Wraz z postępem technologicznym mamy do czynienia ze stale rosnącymi ryzykami związanymi z tym obszarem. W ramach Bankowego Centrum Cyberbezpieczeństwa ZBP prowadzone są na bieżąco wszechstronne analizy dotyczące bezpieczeństwa banków i ich klientów, a także w zakresie występowania nowych zagrożeń. Na podstawie otrzymanych wniosków ZBP we współpracy z KIR SA, NBP i KNF opracowuje odpowiednie rekomendacje dla sektora bankowego. Ostatnie doświadczenia pokazują wysoką efektywność powyższych działań.

7. Przykładem wspólnego, dużego projektu technologicznego, prowadzonego na rzecz poprawy bezpieczeństwa banków jest wspólna inicjatywa ZBP i KIR SA w zakresie utworzenia Sektorowego Centrum Usług AML.

Potrzeba powszechnej edukacji społeczeństwa:

1. Dla klientów banków wiele nowoczesnych rozwiązań, jak np. płatności bezgotówkowe, stało się czymś naturalnym i powszechnym. Niezwykle ważnym elementem jest tutaj edukacja społeczeństwa w zakresie bezpiecznego korzystania z tych narzędzi.

2. Ważnym elementem edukacji powinna być wiedza na temat stosowania socjotechnik przy różnego rodzaju wyłudzeniach: w jaki sposób klient powinien bezpiecznie funkcjonować w nowoczesnym środowisku i nie dać się zmanipulować.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

3. Zwłaszcza w momentach kryzysowych, jakim jest np. wojna na Ukrainie – kiedy pomoc jest naprawdę potrzebna, obserwowany jest wzrost liczby fałszywych zbiórek i wyłudzeń z wykorzystaniem zdalnych kanałów dostępu.

4. Edukacja jest sposobem na mitygowanie ryzyka. W dalszym ciągu poziom świadomości klientów jest niewystarczający.

11.35 Bezpieczny dostęp do danych wrażliwych w środowiskach hybrydowych i multi-cloud

Radosław Piedziuk - Unstructured Data Solutions Sales Manager, Dell Technologies

Prezentacja Partnera Forum Bankowego 2022 na temat wykorzystania nowoczesnych technologii dla celów utrzymania bezpieczeństwa danych wrażliwych w środowiskach hybrydowych i multi-cloud dostępna jest na stronie Forum Bankowego 2022: <https://konferencje.alebank.pl/konferencje/forum-bankowe-2022/>.

WRECZENIE NAGRODY IM. PROF REMIGIUSZA KASZUBSKIEGO

Krzysztof Pietraszkiewicz - Prezes Związku Banków Polskich; dr Tadeusz Białek - Wiceprezes Związku Banków Polskich; Włodzimierz Kiciński - Wiceprezes Związku Banków Polskich; Dariusz Piotrowski - VP & General Manager w Dell Technologies Polska

Mając na uwadze cel ustanowienia Nagrody i symboliczny wymiar dziesiątej rocznicy śmierci prof. Remigiusza Kaszubskiego, Kapituła Nagrody uznała, iż należy wyróżnić aż sześć osób, w tym dwie pary za szczególną współpracę ponad podziałami:

- Bartosz Ciołkowski (Mastercard) i Jakub Kiwior (Visa);
- Błażej Mika (SGB-Bank S.A.) i Paweł Gula (Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych);
- prof. Dariusz Szostek (Uniwersytet Śląski);
- dr Agata Ferreira (Politechnika Warszawska).

SESJA III: Polskie strategiczne projekty rozwojowe i zrównoważony rozwój – nowe wyzwania i nowa rola społeczno-gospodarcza banków.

Moderator: Włodzimierz Kiciński, Wiceprezes Związku Banków Polskich

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

*Prelegenci: **Elżbieta Czetwertyńska** - Prezes Zarządu, Citi Handlowy; **Bartosz Kublik** – Prezes Zarządu, Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej; **Przemysław Furlepa** - Wiceprezes Zarządu, BNP Paribas Bank Polska SA; **Robert Kasprzak** - Wiceprezes Zarządu, Banko Ochrony Środowiska SA; **Andrzej Banasiak** – Pełnomocnik Zarządu, Związek Banków Polskich; **Paweł Flak** - Associate Partner, Financial Risk and Analytics, EY Polska; **Wojciech Wrochna** - Partner i SzeF Praktyki Energetyka, Surowce Naturalne i Przemysł Chemiczny, Kochański & Partners*

Wyzwania związane z luką inwestycyjną w Polsce:

1. W Polsce niezbędnym jest zwiększenie poziomu inwestycji infrastrukturalnych. Rzeczywisty poziom inwestycji w naszym kraju wynosi 17% (wobec 22,4% w UE). Według oczekiwań polskiego rządu w nadchodzącym roku powinien on uplasować się na poziomie 22-25%. Jednakże przewidywana luka w wydatkach inwestycyjnych w przyszłym roku to 6,5 p.p. PKB, co stanowi kwotę 150 mld PLN (i będzie wzrastać). W okresie 3 lat wyniesie ona 0,5 bln PLN.

2. Jeżeli 1/3 środków na nowe inwestycje ma pochodzić od banków, to oznacza, że będą one musiały rocznie udzielić dodatkowo finansowania w wysokości 50-60 mld PLN (w okresie 3 letnim 170 mld PLN). Dla sektora bankowego oznacza to dodatkowy wzrost kredytowania, ponad przyrosty wolumenu kredytów osiągnane przed pandemią. Tylko z tytułu wspierania inwestycji wymagane będzie podwojenie przyrostu kredytów. W obecnych warunkach gospodarczo-regulacyjnych banki nie będą w stanie w pełni zaspokoić potrzeb gospodarczych za pomocą kredytów.

3. Programy finansowane ze środków UE (Wieloletnie Ramy Finansowe /w tym Polityka spójności, WPR, Europejski Zielony Ład/ oraz Instrument na rzecz Odbudowy i zwiększenia Odporności) tworzą dodatkowe zapotrzebowanie na finansowanie ze środków zewnętrznych. Według szacunków IBnGR i ZBP to zapotrzebowanie może wynieść ponad 300 mld złotych w przeciągu 7 najbliższych lat (średniorocznie 45-50 mld PLN).

Wyzwania związane z polityką energetyczną Polski:

1. Europa jest silnie uzależniona od surowców energetycznych od Rosji. Dotyczy to również Polski. Udział dostaw z Rosji w imporcie całkowitym naszego kraju wynosi 55% w przypadku gazu ziemnego, 66% w zakresie ropy naftowej i aż 75% w przypadku węgla kamiennego. W niedalekiej przyszłości możemy się spodziewać również istotnych ograniczeń importu żywności i stali. Bieżące wydarzenia na Ukrainie tworzą wyzwania (gospodarcze, inwestycyjne, w zakresie pomocy humanitarnej) nieznane dotychczas co do rodzaju i skali.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

2. Patrząc na obecny udział węgla kamiennego i brunatnego (79,5%) i innych źródeł energii w gospodarce energetycznej Polski, widocznym jest, że z perspektywy dziesięciolecia obniżenie poziomu zaangażowania węgla, aby osiągnąć cele klimatyczne forsowane przez Unię Europejską, będzie bardzo trudne. Jednakże widać istotne tendencje wzrostowe w zakresie inwestycji w energię odnawialną, co daje szansę na wypełnienie tej luki energetycznej.

3. Fotowoltaika przeżyła u nas w kraju ogromny renesans (w skali r/r wzrost o 100% wartości zainstalowanej). Miały na to niewątpliwie wpływ zachęty dla prosumentów w ramach programów publicznych. Jest to obecnie najważniejsze odnawialne źródło energii w Polsce. Drugie miejsce pod względem mocy zajmują elektrownie wiatrowe. Zarówno inwestycje wiatrowe na Bałtyku, jak i na lądzie będą wymagały finansowania bankowego. Jest to rynek z ogromnym potencjałem, jednakże abyśmy mogli zobaczyć efekty tych inwestycji na przestrzeni kolejnych lat, niezbędne będzie poluzowanie regulacyjne (np. liberalizacje ustawy odległościowej) w celu usunięcia barier rozwoju tego rynku. Jest przyzwolenie społeczne dla tych inwestycji i chęć ze strony gmin na ich realizowanie.

4. Tego rodzaju inicjatyw i projektów jest sporo (do tego dochodzi energetyka jądrowa, produkcja wodoru). Będą one stanowiły wyzwanie na kolejne lata.

5. Jednakże konflikt militarny za naszą wschodnią granicą może oznaczać w krótkim okresie czasu renesans węgla. W perspektywie długoterminowej należy jednak się spodziewać zwiększenia nacisku na rozwój inwestycji opartych o odnawialne źródła energii.

6. We wszystkich branżach, nie tylko w bankach, ESG odgrywa kluczową rolę w strategii tych firm. W Polsce nakłady inwestycyjne, jakie będą wymagane w związku z zieloną transformacją, oscylują na poziomie 300 - 350 mld PLN (do 2030 r.). Te projekty nie będą mogły zostać sfinansowane wyłącznie przez sektor publiczny albo prywatny. Wszyscy tu musimy odegrać istotną rolę. Szacunkowy udział instytucji finansowych może się wahać w przedziale. ok 45-75 mld PLN.

Rola banków w zrównoważonym rozwoju Polski:

1. ESG od dawna jest ważnym elementem działań UE, uwzględnianym w wielu politykach (polityce klimatycznej, polityce w zakresie pomocy publicznej, podejściu do regulacji w zakresie rynku finansowego). Publikowane są również nowe projekty w tym obszarze np. projekt nowej dyrektywy w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w obszarze zrównoważonego rozwoju, który nałoży na przedsiębiorstwa nowe wymagania, zgodne z celami Porozumienia Paryskiego. Co istotne, jest to pierwsza regulacja przewidująca sankcje

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

za niestosowanie się do jej przepisów. Przewiduje również powstanie specjalnego organu unijnego czuwającego nad tymi zagadnieniami.

2. Zielona transformacja stanowi bardzo ważny element w strategii banków, a inwestorzy coraz częściej pytają się o zielone produkty, aby móc ulokować w nich swoje środki. Obserwowany jest trend stopniowego rozwoju zielonego finansowania handlu, zwłaszcza w kontekście branż importujących z państw trzeciego świata. Tego rodzaju dostawcy coraz częściej mogą liczyć na specjalne warunki przy spełnieniu wymogów z zakresu ESG.

3. Dla banków ESG stanowi jeden z nielicznych obszarów niebędących przedmiotem konkurencji, a raczej wspólnego zainteresowania i wzajemnej pozytywnej motywacji do podejmowania dalszych działań.

4. Obecnie średni udział zielonych aktywów w bilansach banków jest zróżnicowany: np. Citi Handlowy posiada ich w swoim portfelu 6%, a Bank Ochrony Środowiska SA 30%. Średnia w UE wynosi 11%.

5. Podkreślono długą historię i doświadczenia BOŚ SA przy finansowaniu projektów proekologicznych. Należy w tym miejscu pamiętać, że głównym udziałowcem banku jest NFOŚiGW oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska. Dlatego zaangażowanie BOŚ w tym obszarze rośnie i stanowi priorytetowy kierunek działalności banku.

6. Banki spółdzielcze od dawna aktywnie uczestniczą w zielonej transformacji i w promowaniu zrównoważonego rozwoju. Odgrywają bardzo istotną rolę w ramach lokalnych środowisk. Jednakże w mniejszych środowiskach wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju stanowi spore wyzwanie. Przede wszystkim wynika to z braku dostępności do informacji w tym zakresie. Banki spółdzielcze muszą opierać swoje działania i decyzje, co do oceny czy dany projekt jest „zielony”, na informacjach wprost pochodzących od swoich klientów, a nie na obszernych raportach wielkich firm.

7. Banki spółdzielcze posiadają produkty zgodne z zasadami ESG. Z założenia ich oferta ma w dużym stopniu zaszyty element „zazieleniania gospodarki”. Jednakże potrzebne są tu ujednolicone definicje i metodologie w zakresie oceny zielonych aktywów, aby zgodnie z wymogami zarówno banki komercyjne, jak i lokalne mogły uwzględniać je w swoich strategiach.

Kwestie, na które banki powinny zwracać uwagę, oceniając strategię i realizację przez firmy celów ESG:

- elementy związane z czystą energią – w jaki sposób przedsiębiorcy tą czystą energię wykorzystują i promują;

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- kwestie związane z zagospodarowaniem odpadów – element niezbędny do uwzględnienia w polityce przedsiębiorstw o charakterze produkcyjnym;
- zapewnienie transparentności, braku dyskryminacji, polityki antykorupcyjnej w prowadzonej działalności.

Rekomendowane działania sektora bankowego w zakresie zielonej transformacji energetycznej:

- Doradztwo – duże firmy, duże koncerny mają swoje strategie w tym zakresie, natomiast mniejsze przedsiębiorstwa już nie, a do tego dochodzi również ich brak doświadczenia w tym obszarze. W tym miejscu ogromna rola banków, aby przeprowadzić swoich klientów przez zieloną transformację.
- Finansowanie – poprzez kredyty, zielone obligacje, inne produkty zawierające elementy zrównoważonego rozwoju.
- Działania edukacyjne – rozwój różnych platform edukacyjnych, jak najszersze dotarcie do społeczeństwa z wiedzą w zakresie ESG.
- Budowa bazy klientów i nowych, zielonych produktów dla społeczności lokalnych.

Rekomendacje adresowane do regulatora:

1. Niezwłocznie należy stworzyć warunki dla budowy wymaganego potencjału do finansowania inwestycji przez banki. W przeciwnym wypadku wystąpi ryzyko braku dostępności kredytów. Główne ograniczenia: potrzeba kapitalizowania BFG (założone dalsze zwiększanie zasobów funduszy gwarantowania depozytów i resolution), wdrożenie MREL (stworzy to dodatkowe zapotrzebowanie na kapitał, którego pozyskanie będzie możliwe za granicą), obowiązywanie podatku bankowego. Jeżeli banki nie wypracują dodatkowych środków własnych pozostaniemy przy ograniczonym wzroście akcji kredytowej.
2. Koniecznym jest stworzenie zachęt dla banków, aby rozwijały „zielony portfel”. Na dzień dzisiejszy mamy do czynienia z wymogami regulacyjnymi, które wyłączenie do tego zmuszają. Banki podejmują działania w tym zakresie, ponieważ zdają sobie sprawę z wagi tego tematu. Jednakże, aby była realna szansa na wzrost udziału finansowania udzielonego na zrównoważone cele, konieczne jest zastanowienie się przez regulatora nad zmianą podejścia do zielonych aktywów: niższe wymogi, wagi ryzyka czy zwolnienie z podatku bankowego.
3. Problemem jest brak spójnego pojęcia, co to jest zielony produkt/zielone aktywo. Niezbędna jest tu jednolita taksonomia i klasyfikacja. Sektor bankowy jest wprawdzie zobowiązany do raportowania informacji z tego obszaru, ale brak jest już wytycznych, w jaki

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

sposób wywiązać się z tego obowiązku w sposób rzetelny. Niezbędne są tu rozwiązania na poziomie krajowym i UE.

4. Regulacja i rynek muszą umożliwiać dostarczanie zielonych rozwiązań, znosić ograniczenia w tym zakresie.

5. Patrząc na skalę wyzwań, implementacja wspólnych standardów i skuteczne stosowanie zasad ESG nie będzie możliwe bez spójnych celów stawianych przez polityki proklimatyczne.

ESG – Governance w sektorze bankowym:

- jest to cały sposób zarządzania bankiem, spójność ładu korporacyjnego i jego kształt;
- konieczne jest połączenie strategii długoterminowej banku z jego bieżącymi celami i działaniami;
- budowanie przyjaznego, tolerancyjnego środowiska zatrudnienia w banku;
- uwzględnienie polityki różnorodności;
- współpraca z lokalnymi środowiskami – JST, NGOs, dobra komunikacja ze środowiskiem lokalnym;
- G to także zasady postępowania z klientami, równe traktowanie i równa dostępność do usług;
- łączenie nogi finansowej z edukacyjną – aktywność na różnych forach, tworzenie platform edukacyjnych, dzielenie się doświadczeniami i wiedzą;
- bardzo istotna jest kwestia skuteczności tej polityki, aby nie były to postulaty wyłącznie na papierze.

Opracowanie: Katarzyna Pawlik - Doradca Zarządu, Zespół Ekonomiczno-Regulacyjny i Rozwoju Kadr, Związek Banków Polskich

Akceptacja: Mariusz Zygierewicz – Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Regulacyjnego i Rozwoju Kadr, Związek Banków Polskich